

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 ft. — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy hónapra . . . . . 1 „ — „

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Negy másodosztályú sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alkú szerint jutányos áron tisztelettel fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Nincs hely a Kossuth-ereklyéknek!

Debreczen, nov. 21.

Sziate hihetetlenül hangzik az a hír, melyet a villamos drót tegnap délután hozott városunkba, s a melyet lapunk tegnapi számában láttak már olvasóink, hogy a nemzeti muzeum igazgatósága megtagadta annak a nemzeti közóhajtásnak a teljesítését, hogy a magyar nép atyjának, a holtában is élő nagy *Kossuth Lajosnak* hátrahagyott emlékei a nemzet tulajdonát képező országos muzeumban külön szobában helyeztessenek el.

A kategorikus válasz megokolása olyan, hogy szónélkül nem hagyhatjuk.

Nem hagyhatjuk, mert bár hozzá vagyunk már ahhoz szokva, hogy az a hitvány generatio, a melynek sorából a mai kormányok kikerülnek, szemérmetlenül gázol legkegyeltesebb nemzeti értéseinkben, mindazáltal lehetetlenek, hihetetlenek tartottuk mindig, hogy a sárga-fekete talpnyalás odáig mehessen, hogy a nagy hontalan ellen életében, halálában, sőt részben még holtá után is folytatott üldözést kiterjesszék még azokra az élettelen tárgyakra is, a melyeknek összes jelentőségük csak abból áll: hogy a nagy hontalan tulajdonát képezték.

A *nemzeti* muzeum igazgatósága azt mondja: nem nyithat külön szobát a Kossuth-ereklyék számára, mert kevés a helye, mert nem jut a meglevő termekből az ilyen — szerinte bizonyosan értéktelen lim-lom számára.

Ez az indoklás a milyen kicsinyes, éppen olyan higvelejű, éppen olyan hazafiatlan, éppen olyan szentségtörő!

Jól tudjuk mi, hogy mi lappang a muzeum igazgatóságának a bokra megett! Jól tudjuk, hogy az a helyszükére való hivatkozás csak egyszerű hazugság, a melylyel tulajdonképpen és egyedüli indokukat akarják elleplezni.

Nem azért nem jut hely azoknak az ereklyéknek, mert nincs rá szoba, hanem azért, mert Kossuth Lajos tulajdonát képezték.

Jól tudják azt azok, a kik ezt a legujabb nemzetellenes botrányt rendezték, minő varázsere van mindennek, akármilyen jelentéktelen és értéktelen legyen is magában véve, a mi a magyar embert Kossuth Lajosra, az ő nagy életére, hosszu szenvedésére, magasztos elveire, bölcs oktatására emlékezteti.

Jól tudják, hogy nincs hatékonyabb iskola, nincs eredményesebb tanító, mint az a hely, a hol az ő szelleme lebeg,

mint azok a tárgyak, a mik az ő életének történelmére emlékeztetik a honfiakat.

Ha volna a kormányon ülők szívében egyeilen szikrája a tiszta honszerelen tüzének, ha volna elméjében egyetlen csillama az államférfiúi bölcseségnek, más hazaszerető nemzetek példáján okulva, külön pantheont állítanának fel a nemzeti dicsőség nagy alakjai emlékeztetének, hogy legyen hová elzarándokolni a honszerető polgároknak; hogy lenne hol tanulniok dicsőségre törést, államfenntartó és nemzetboldogító erényeket.

Igy van ez a földkerekségén mindenütt, a hol a szabadság szeretet szent ösztöne él a milliók szívében; a hol a mult idők nagy alakjaira kegyelettel tekint föl az utókor, a hol tudják és ismerik, hogy a nemzeti kegyelet felemelő, lelkesítő, nemesítő hatással van az egymást felváltó nemzedékekre s új csodákat teremt a kihalt hősök éltető példája.

A mi kormányunk — ugy látszik — mindennek nem bir tudatával. A mi kormányunk — ugy tetszik — nem bírja megbecsülni a mult idők nagyságos értékét?

Vagy tudja ezt?

Avagy talán éppen azért tör minden ellen, a mi nemzeti kegyeletünk tárgyát képezi! Azért üldözi még haló porában, még hátramaradt emléktárgyaiban is azt, a ki minden idők herosai között a legközzvetlenebb, a legmegragadóbb, a legátalakítóbb hatással volt a magyar nemzetre? Azért üldözi azt, a ki míg élt, szavának hatalmával s most, mikor már meghal, eszméinek győzelmes fegyverével sietszenvedő, üldözött, megrabolt, meggyalázott nemzete segítségére!

Igazán, nem tudjuk, hogy miként ítéljük azokon a kormány-férfiakon, a kik készebbek az elkallódás biztos veszélyének kitenni a legnagyobb magyar ereklyéit, semhogy azokat a nemzet szívében megtörhellenül élő kegyelet kívánalmának megfelelőleg értékesítsék a nemzetnevelés főfontosságú céljában.

Nagy foku cinizmus, az eszmény cultuszának sáros lábbal való megrugdalása volna az, ha csakugyan utolsó szó volna az, a melyet a muzeum igazgatósága a Kossuth-ereklyék dolgában kimondott.

De nem! nem hisszük, nem hihetjük, hogy ez megtörténhetnék!

Nem hisszük, nem hihetjük, hogy a *»nemzeti«* muzeum ne tudna helyet, még pedig teljesen megfelelő helyet adni azoknak az ereklyéknek, a melyek a magyar „nemzet”-nek ez idő szerint

legnagyobb, legkegyeltesebb, legdrágább kincsei.

Inkább hisszük, hogy a kormány gyávaságból, Bécs kegyének hajhászásából s a magyar nemzet ismeretes birka türelmének próbára tétele végett eresztette világgá azt a hiresztelést, a melynek pusztá hangja is megremegteti szívünket.

De a magyar nemzet nem tűrheti, meg nem engedheti, hogy a legnagyobb magyar emléktárgyai lomtárba kerüljenek és ott elkallódjanak, mert ha a nemzeti nevére méltatlan muzeum nem adna nekik méltó és díszesszobát: a nemzeti kegyelet, a nemzeti becsületérzés emel számukra külön, fényes csarnokot, hogy legyen az temploma a honfiúi kegyeletnek; iskolája a nemzeti erényeknek és emlékoszlopa a hallhatatlan Kossuth Lajos dicső életének! **Grotius.**

A képviselőház mai ülése. A költészetvitát ma az ülés közepén félbeszakítják, mivel eddig már is öt miniszteri választ jelentettek be, a melyek már természetüknél fogva is hosszan eltartanak. **Bánffy Percezel, Wlassics, Erdély Fehérváry** beszédei, ha a holnapi napon nem nyernének befejezést, ugy biztosra vehető, hogy a budget vita általános tárgyalásai még e hét folyamán sem fognak véget érni, mi pedig nem jelentene egyebet mást mint azt, hogy e három hónapos indemnity kevés lenne a kormányoknak. A képviselőház mai ülésén **Kemény Pál, Mérey Lajos és Pongrácz Károly** gróf tartják meg beszédeiket, ha ugyan az időből kiténik mit bajosan hisszük. A mai ülésre különben, még **Szalay Károly** is jelentkezett szólásra, de beszédét valószínűleg csak a holnapi napon tarthatja meg, — ha miniszteri válaszok csendes lefolyásuk lesznek. — **Lukács László** pénzügyminiszter éppen ezért el is készítette már az indemnity-javaslatot, a het végén a ház elé fog terjeszteni, ha kormánytagjai ebben megállapodásra jutnak.

Papp Gábor emlékezete. A dunántúli református egyházkerület tegnap tartotta rendes ülését. **Tiszta Kálmán** elnök a legmelegebben emlékezett meg a nem régen elhunyt **Papp Gábor** püspökről, kinek érdemeit méltatta rokonszenvesen. Beszédében egy indítványa is volt, hogy a boldogult püspök hátrahagyott családjáról gondoskodják a közgyűlés azzal, hogy elhunyt püspökének hátra maradt családja számára évi ezer forint nyugdíjat szavazzon meg. A közgyűlés természetesen egyhangulag fogadta el az egyházkerület világi elnökének indítványát.

pedig jókora összegecskét tesznek ki most is) nem is tesz említést.

A legtermészetesebbnek találja, hogy ez mind a házipénztár terhére menjen.

Az anyakönyvvezetői hivatal segédse-mélyzetét (két írnok) illetőleg pedig pláne ki-fejezést ad azon reményének, hogy ezeket márcsak a házipénztár fogja fi-zetni!

No hát a belügyminiszter ezen pium de-sideriuma nagyon — hogy ne mondjunk többet — tulságba menő.

Több mint két hónapon keresztül öt ember teljesített az állam belyett egy hi-vatal körül minden szolgálatot a nélkül, hogy az államnak csak egy krajczárjába is kerülne s mikor a belügyminiszter jól láthatja már, hogy a közigazgatási bizottságnak már fel-nyílt a szeme, s leakarja rázni magáról min-denáron azt a terhet, melyhez a város-nak semmi köze, s melynek teljesítésére a törvény egyáltalán nem kötelezi, még akkor is próbát tesz arra nézve, hogy a szükséges segédse-mélyzet, melynek számát pedig rövid idő alatt három-söt négygyel kell emelni (tessék ta-pasztalatokat szereznél) a házipénztár terhére akarja alkalmaztatni.

Az anyakönyvvezetői helyiségekben, s azokban az írások állami functiót teljesítenek és így értesítenek véljük azt is hogy a miniszter ilyen kívánságnak mer adni kifejezést leiratában.

Azért, véleményünk szerint, ha a figyel-men kívül hagyott kívánságait teljesítené is a városi közgyűlés a miniszternek, semmiestre sem vállalhatja magára azon kötelezettséget, hogy az anyakönyvvezetői hivatal segédse-mélyzetét a házipénztár terhére alkalmazza,

helye rendőrségünkön lesz. Miért is vegye ön magára a formáságnak azt a terhes nyü-gét, a mely az ily letétek átvételével jár? Vigye el nyugodtan a pénzt valamelyik rendőr-ségi hivatalba, s adja át ott az én névjegyem-et. Vagy várjunk csak, azt hiszem, még na-gyobb szolgálatot teszek önnek, ha magam vi-zsem el magammal. Ez lesz a legbiztosabb út és ha az átadás ideje elérkezik, csak keressen föl a lakáson. Hogy tetszik önnek ez az ajánlat?

Soha életében akkora hálát nem érzett ember iránt, mint most a tábornok ajánlata kellett szívemben. Elővette utazó táskájából a kis csomót, a mely 48 órával ezelőt egész hegy sulyával nehezült szívére s a rendőrfő-nek ezen szavak kíséretében adta át:

»Excellentiád nagy szíveséget tesz ve-jem. Igen nagy hálára érzem magamat leköt-lezve. Méltóztassék megengedni, hogy távozásá előtt egy pohár bort vagy ...»

»Nem, köszönöm, semmit! — szakítá őt sietve félbe a másik. »Soha sem szoktam idő-közben inni semmit. Az én időm sokkal drá-gább, semhogy ilyesmire ráérhetnék. Tehat, a mint mondtam: mihelyest azok az urak ha-zajönnék, keressen csak fel lakáson. Jó napot!»

»És ugyanolyan kurta katonás köszö-néssel, a hogy bejött, nyitotta ki s csukta be maga megett újra az ajtót. Sergius hallotta, a mint katonás léptekkel, sarkantyuját élesen pengetve hafadt le a lépcsőn és néhány pillá-nat múlva látta, a mint elvágtatott egy ele-gáns szánon, a melybe két sötét szürke tüzes esikő volt fogva.

Tanügy.

Ismertetés.

A debreczeni ev. ref. tanítókép. értesítője az 1894-95 is-kolai évről szerkesztette Kovács L. képezdei igazgató.

A helybeli református tanítóképezdének határozott szerencséje van a tanárok és igaz-gatók dolgában. Husz éven át Joó István igaz-gatta a képezdét és azt a rozsz auspiciumok dacára oly szellemi niveaura emelte, a milyen-nel alig dicsekedhetik egy felekezeti képezde.

Joó István után Kovács Lajos lett a ké-peze vezére, keresve sem találhatott volna egyház jobb, képzetesebb, tapintatosabb, lel-kesebb igazgatót Kovács Lajosnál.

Huszonöt éves ittműködése alatt mintegy ötszeforrta a képezdével, alig lehetne képzelné a képezdét Kovács nélkül.

Ezeknek előre bocsátásával nézzük az előttünk fekvő 250 oldalra terjedő, diszes ki-állítású értesítőt, a mely nemcsak a lefolyt tanév hanem aképezde fennállásának első évétől a mai napig számol be a képezdében történetekről.

Már 1815-ben kiküldi az egyház Péczeli József tanár. Heidelbergába hogy ott a Pesta-lozzi institutumát tanulmányozza.

1817. év aug. hó 11-én tartott egyik ülésben kimondatik egy pädagogiai cathedrának felállítására, mely tanszékre Zakány József nagyváradi professor meg is választott. Zá-kány volt a főkollegium első tanára, a ki az elméleti és gyakorlati módszertant tanította.

1838. év aug. 12 tartott gyűlésben a ta-nítóképző intézet felállítása elhatároztatott és Lengyel Zsigmond főgymn. tanárt áttették a képezdebe. Zakány és Lengyel voltak tehát a képezde első tanárai. Maga az intézet azonban csak 1855-ben nyitattott meg.

Az 1868/38 t. cz. életbeletétele-evel az intézet is más szervezetet nyert, a mennyiben a tanképesítést maga az egyház is jól képezett tanítókat óhajtván kibocsátani az új törvény szerint szervezte. Az 1869 év április hóban tartott egyházi közgyűlés kimondja: 1) a ta-nítóképezdei tanulókat ingyen s ellátásban részesíti 2) a tanfolyam 3 evből fog állani. 3) Csak oly tanuló vesznek fel a képezdebe, aki 4 közeptanodai osztályt végzett. 4) A tanerő-ket szaporítják. 5) Veres László tanár pedig állandó igazgatóul a képezdebe helyeztetik a t.

Ugyan az a közgyűlés bizottságot küldött

Megkönnyebbülten lélekzett föl, Most már szabad volt. Most már elindulhat megnézni a fővárost, a melyről távoli lakóhelyen annyit hallott, annyit ábrándozott.

Ezzel az örvendeső érzéssel egészen el-telve, elfojtott köhögést és halk kopogtatást hallott ajtaja előtt.

»Ki az? Szabad!« kiáltott türelmetlenül és látta, hogy az ajtón a hotelier lép be, egy kis alacsony, vézna franczia, a kinek villogó szeme minden tárgyon fürkészőleg járt a szobában.

»A monsieur meglátogatta G. tábor-nok?« kérdezte habozva.

»Nos, igen!« — válaszolt a fiatal férfi, s aztán némileg sietve tette hozzá: »hisz ön bizonyára ismeri őt, ugy-e?»

»Persze, hogy ismerem! Ki ne ismerné G. tábornokot, rendőrségünk fejt? De — itt dadogott valamit és elpirult — »de, remélem, ura ágod nincsen gyanus körülmények között, azaz, nincsenek olyan bajai, a mik a tábor-nokot kényszeríthetnék ... arra indíthatnák ... hogy ...»

Pallen elértette, hogy mit akart a ven-déglős mondani s azért mosolyogva így szólt hozzá:

»Nyugodjék meg, mon ami! G. tábornok valami megfoghatlan módon megtudta, hogy én százezer rubelt hoztam Szent-Pétervárra, az ehüségesegek között leendő kiosztás végett. Véletlenül mind a két ur, a kik közül va-lamelyiknek át kellene adnom ez összeget, el-uaazott a fővárosból és tekintettel arra a nagy veszedelemre, a minek ilyen nagy összeg pénzzel minden lépten-nyomon kilehetek téve, azt tanácsolta, hogy a pénzt deponáljam

ki, hogy a képezde részére fegyelmi szabályza-tot és rendtartási törvényeket dolgozzon ki,

1869-ben Nyiri Péter vértesi lelkész és kitünő paedagogiai íróit külföldre küldik, hogy a tanítóképzést tanulmányozza. 1870-ben Ko-vács Lajost választották meg képezdei ta-nárnak.

Mindezen momentumokból kitűnik, hogy a debreczeni ref. egyház mindenkoron teljes tudatában volt a tanítóképzés nagy horderejé-nek és egyellen egy alkalmat sem mulasztott el, a mely tanítóképzésének emelésére kínálko-zott volna.

A képezde fennállása óta következő ta-nárok működtek az intézetben: Zakány Jó-zsef, Veres László, Lengyel Zsigmond, Oster-lamm Ernő, Joó István, Kovács Lajos, Somogyi Pál, Orosz István, Bakos Tibor, és Nagy Jó-zsef. Helyettes tanárok: Dr. Fodor Ferencz, Bencze Zsigmond, Mindszenti Imre. Segéd ta-nárok: Hegedüs Sándor, Orosz István, Erdős József Szabó Lajos. Azonkívül még más inté-zetbeli tanárok is tanítottak a képezdében. Je-lenleg működnek a képezdében:

Kovács Lajos igazgató. Orosz István r. tanár. Somogyi Pál r. tanár. Bakos Tibor r. tanár és Nagy József r. tanár tehát 5 rendes tanár továbbá: Sz. Nagy Károly ének tanár, Mindszenti Imre helyettes Dr. Tüdös Kálmán orvos-tanár és Tóth Mihály torna tanár. A gazdasági tantárgyakat pedig Szücs Mihály gazdasági tanítói igazgató tanította. Taná-rok dolgában tehát vehedhetik az intézet az ország bármely intézetével.

1873-tól 1895-ig 577 tanító nyert tanké-pesítést az intézetben. Köztük ily jeles tanítók, mint pl. Sárar László, Simon Károly, Káposz-tás Imre, Delezeg Sándor, Redei János, Süő Imre, Nagy Imre, Simon István, Nagy Károly, Kiss György, Vasárhely József, stb.

A lefolyt tanévben az intézetben tanult az első osztályban 28, a másodikban 21, a harmadikban 24 és a negyedik osztályban 11 összesen 84 képezdész.

Van az intézetnek önképző köre 608 frt 13 krnyi tőkével. Zene és ének-kara is igen szép buzgalommal működik. Az önképző kör olva-sóterme 395 művel rendelkezik.

Az intézet természetrajzi, természettani gyűjteménye és földrajzi felszerelése kitünő.

Sajnos, hogy az intézet helyiségéről, a tantermeiről és azok felszereléséről, t. i. a

vagy valami banknál, vagy pedig a rendőr-ségnél.

»És — ön?« kérde a hotelier, élesen a szeme közé nézve.

»En? Hat, mivel olyan szívesen ajánl-kozott pénzátvételére és megőrzésére, átad-tam neki. Az a pénz, természetesen, sehöl sem lehetne nagyobb biztonságban, mint G. tábor-nok kezében!»

A kis franczia arcán nagyon is kételkedő kifejezést lehetett látni.

»De csak kért tőle nyugtatóványt?»

»Nyugtatóványt?« kiáltott Sergius méltatlankodva. »Csak nem gondolja tán, hogy megsértettem ő excellenciáját azzal, hogy azt kérjek tőle, vagy hogy csak legkevésbé is ké-telkedjem abban, hogy az az összeg az ő ke-zében a lehető legbiztosabb helyen van?»

»O nem! semmi esetre sem!« felelt si-etve a másik. De arca elárulta, hogy a fiatal ember eljárásával sehogy sem tud kibékülni. Mutató ujjával megbökte az orrát, gondolko-zott egy darabig, aztán így szólt: »Mégis csak határozottan jobb lett volna elismervényt kérni tőle!»

»És a mint Pallenek félig kétkedő, félig csodálkozó tekintetét észrevette, gyorsan hozzá tette:

»De hisz azt még mindig könnyű lesz kapnia. Ha elmegy ön G. tábornok lakására, biztos vagyok benne, hogy rögtön ad nyugtató-ványt. Lássá, mivel azért az összegért mégis csak ön a felelős, a legbiztosabb út lesz a legjobb!»

Ez az utóbbi mondat újra visszadöntötte Sergiust előbbi nyughatatlanságába, és a nél-

butorról nem mondhatjuk azt. Mert a tantermek és butorok minden kritikan alólnak. A képezésnek azt kell taulnia, látia, miként szereljük fel az iskolát. Ha megszokja ezt a farói iskolákra valló felszerelést, ha látja, hogy Debreczen a református egyház pócspontja, a dús gazdag város odukba szoritja képezdét és iskolait: ugyan mily impressiókkal távozik az a tanító az iskolából?

Reméljük azonban, hogy az intézet nem sokáig marad már a mostani komor falak közt, hanem saját palotájába fog költözni.

Kovács Lajos mesterművet nyújtott a képezdei értesítőjében: méltó a millenáris évhez.

A mit történeti beccsel bír és megérdemli hogy minden iskola megszerezze könyvtára számára.

Kuthi Zsigmond.

Színház.

Idegen nő. Tegnap este Dumas nagyhatalu színműve az »Idegen nő« került előadásra elég szép közönség előtt. A szereplő színészek igyekeztek feladatuknak megfelelni. Kle n o v i c s n é átgondolt és a legapróbb részében is művészi magaslalon álló alakítása. T a p o l c z a y helyes felfogása és finom színezése a legnagyobb dícséretet érdemlik. Mellettük C s e r n y Bertát kell még fölemlitenünk, kinek játéka semmiben sem maradt hátrább, s kinek szerepében is kövén nyílt alkalma tehetsége beigazolására. Sándor, Püspöky, Hevesi és Kien vi s a szokott jók voltak.

Miért kellene Mitrovics papnak?

— Válaszul a »Debreczeni Ellenőr«-nek —

Laptársunk, a »Debreczeni Ellenőr« jónak látta tegnapi számában a fentebb olvasható cím alatt lapunk ellen egy harsogó kirohant munkatársunk tollából kikerült — megjegyzéshez teljesen hamis és több irányban sértő commentárt fűzni.

Lapunk tegnapi (232.) számának újdonság rovatában egy rövidke hír számolt

kül, hogy további vitába elegendő volna, vette bundáját feltette kapját és kirohant szobájából.

A lépcsőházban megnézte óráját, Tizenegy óra volt. Tehat már egy órája mult, hogy latogatója távozott.

Berkoest szólított.

»G. tábornokhoz! Hajts, a hogy csak birsz. Jó horravalót kapsz!« — mondta.

»Istene, milyen nagy ez a Szent-Pétervár.« Sergiu-nak úgy tetszett, mintha a sok utcának és térnek sohase akarna vége szakadni, bár a finn paripa ugyancsak derekasan ruzta a havat. Végre szemébe tűntek a tengerügyi paloták. Még egy kanyarulat balra és a szán G. tábornok lakása előtt állott meg.

A kapus azt mondta, hogy a kegyelmes ur itthon van.

Az inas felvezette Palent az első emeletre s bevezette a rendőrfő dolgozószobájába.

Ott ült ugyanaz a bosszu ur só-bors keverékszinű hajával az íróasztalnál. Még mindig ugyanaz a ruha volt rajta, a melyet a szállóban látott.

»Mivel szolgálhatok?« kérdé Sergiustól. »Bocsásson meg, Excellentiád! Kérésem talán különösen fog hangzani, de remélem nem sértem meg vele kegyelmességedett; de miután Excellentiád magamra hagyott a szállóban csak akkor jutott eszembe, hogy tulajdonképpen nem lett volna szaba azt a pénzt nyugtatvány nélkül kiadni a kezemből, mert nem az enyém. Ez természetesen csak formalitás, csak üres külsőség, de...«

(Folyt. köv.)

be Dr. W o l a f k a Nándor helybeli róm. kath. plébános ur legujabb sikerült maóveréről, a mely » plébános ur álláspontján és hit-sorsosai előtt neki méltán a legnagyobb dícséretére válik, hogy t. i. még itt, a kalvinizmus ósi fészkeben is képes a reversalisos manipulatiót sikerrel üzni.

Lapunk tartózkodott az ítélet mondástól s csupán a tény egyszerű constatalására szoritkozott s végül a napi hír írója így sóhajtott föl: Lám, hogy szükség van Debreczenben Mitrovics Gyulára!

Ehhez a minden czélzatosság nélkül irt megjegyzéshez a »Debreczeni Ellenőr« a következő gyűlöletes commentárt fűzi: »Ebből tehát természetesen az következtethető, hogy ha Mitrovics volna egyik debreczeni pap, akkor ehhez hasonló egyeség soha sem jönne létre, nem úgy mint most, a mikor csak egy K i s s Áron, csak egy N é m e t h y Lajos, csak egy K i s s Albert, csak egy K. T ó t h Kálmán és csak egy D i c s ő f i József a papjai ennek a szegény elarvult debreczeni gyűlökezetnek.«

Hát ez egyszerű rágalom!

Annak a felkiáltásnak az értelme ez: »Lám, hogy szükség van Debreczenben Mitrovics Gyulára, mert az aratni való gabona sok, az aratók pedig kevesen vannak. — És mégis akadnak egyházunk tagjai között olyan megtevedt lelkek, a kiknek a politikai gyűlölet kiszoritotta szívéből az anyaszentegyház iránt való szeretetet, s bár tudják, hogy igyekeztük a tények hatalmán összetörve sikerre nem vezethet; s bár tudják, hogy óriási egyházunkban a hívek sikeres lelki gondozására a mostani minden tekintetben derék, buzgó és t-vekeny lekipásztorok összes megfeszített ereje sem elegendő: mégis képesek Mitrovics Gyula eljövételét és munkába állását hazug ürügyekkel kesletelni csupán azért, mert nem az ő politikai pártjuk közelébe tartozik.«

Az ellen a ráfogás ellen tehát, mint ha mi a helybeli, nagyobbára politikailag is a mi híveink közé tartozó, nagytiszteletű lelkész urakat akartuk volna kisebbiteni, mentegetőzni méltóságunkon alul valónak tekintjük. Elég garantíát nyújt erre nézve lapunknak mindig következetes magatartása és a teletés szerkesztőnek beköszöntőjében kifejezett alapelve, hogy lapunk minden tekintetben és mindenik kérdésben a tarsadalmi és irodalmi tisztesség követelője és követője kíván lenni.

Nem akarunk laptársunkkal szemben sem keményebb kifejezéseket használni. sőt örömmünknek adunk kifejezést a felett, hogy a Debreczeni Ellenőr, mely évek óta a leggyűlöltetesebb személyeskedés álláspontjára helyezkedett a helybeli ev. ref. lelkeszi karral szemben, s a mely legutóbb is, S z e l e György érdekében kifejtett actiójában nem atallotta jeltől t oly értelemben ajánlatni, mint a ki a mostani debreczeni papoknak különösen a belmisszió gyakorlatának tekintetében mesze fellette áll, hogy ugyanez a Debreczeni Ellenőr Saulusból Paulussá változva, a helybeli ev. ref. lelkeszi kar dícsőítésére ajzza föl lantjának hurjait.

Mi Mitrovicsot nem a meglevők kisebbitésére irányuló tendenciával, hanem eddig is meglevő gazdag erőink ontudatos oregbitésének nemes szándékával választottuk meg papunkká, s midőn W o l a f k a ur n e m e s buzgólkodását, s egyházunk némely híveinek az egyház rombolására, ereje gyengesítésére törő bűnös igyekezetét s z e m l é l j ü k, önkénytelenül felsohajtuk: »Bizony, Debreczennek szüksége van Mitrovics Gyulára, t ö r v é n y e s e n megvalaszott lelkeszere. a a kit a legszánalomraméltóbb tévelygők akadályoznak áltasa elfoglalásában!«

Szolgáljon ez felvilágosításul laptársunknak a Debreczeni Ellenőrnek.

A felelős szerkesztő.

Az anyakönyvi hivatalból.

Házassági bejelentések 1895. nov. 21.)

Lesku Istvan és Kovács Eszter.
Borsy Lajos Károly és Burián Amália, Alexandrina, Olga.

Ferber Salamon és Nursbaum Záli.
Szárics Bontek Gyula és Bigdi Rozália.
Horváth Péter és Kovács Julianna.
Cseresznyés István és David Julianna.
Pócsi József és Némethi Sára.
Pap János és Fehér Terézia.
Gesztli Imre és Gönczi Eszter.
Hajdu István és Kurilla Julianna.
Blattner Jozsef és Mértöld Eszter.

(Házasságkötések 1895. nov. 21.)

Módis Mihály és Fazekas Julianna.
Bajdor János és Kovács Irén.

(Születtek 1895. nov. 20-án.)

Fodor József (Imre kath.)
Burai István (Gábor ref.)
Jamoki János (János ref.)
Nagy Imre (Ilona ref.)
Kiss Imre (Irma ref.)
Geiger Simon (Izsák izi.)

(Elhalálozások 1895. nov. 20-án.)

Özv. Nagyne Orosz Erzsébet (ref. 83 é. aggkór.)
Kepke Kálmán (kath. 4 hó. göresök.)
Korcsmáros Erzsébet (ref. 3 é. agyhártyalob.)
Tóth Gyula (ref. 19 hó. velesz. gyeng.)
Géder Sándor (ref. 2 é. tüdőhurut.)

Újdonságok.

* Jog és pénzügyi bizottsági ülés

Tegnap délután három órakor a jog és pénzügyi bizottság ülést tartott, a melyen hozzájárultak a nagyobb építetű bizottság azon javaslatához, hogy a város építéshez, a H a v r a n e k és A d r i a n y i c z a z b e t e r j e s z t e t t k ö l t s e g v e t e s e r e n t, még szükséges 81.000 frtnyi összeget, egy felveendő 100.000 frtnyi köteleönből fedezzék.

* Hajduvármegye közgyűlése. A

jövő hó 23 án tartando megyei tisztújító közgyűlés előtt, még deczember hó első felében lesz a rendes megyei havi közgyűlés, a melyen elintézik a november és deczember hóban összegyűlt közgyűlési tárgyakat, hogy a deczember 23-iki mozgalmas tisztújító közgyűlésre ne maradjanak tetemes számmal a tárgyalandó ügyek

* Házasságkötések reversalisal.

Legujabban két olyan házasságkötésről adhatunk hírt olvasóinknak, a melyeknél a leendő férj és feleség meggyeztek arra nézve, hogy a házasságukból születendő gyermekeket a r. kath. vallásban fogják nevelni. Az egyik reversalis házasságnál a férj ev. ref., a feleség pedig r. kath. vallásu, a másodiknál a férj r. kath., a nő pedig ref. vallásu.

* Új távirtdai összeköttetés.

Új távirtdai vonal felállítása vált szükségessé B u d a p e s t - D e b r e c z e n - M á r m a r o s S z i g e t - é s K o l o m e a (Lengyelország) között, a mely újítás óriási előnyére fog szolgálni az érintkezési pontoknak és az érdekelt nagyközönségnek. A táviró vonal építése már előrehalaoott staidumban van és nemsokára meg is fog nyilni. A K o l o m e a - M. s z i g e t i ág egy elágazása lesz a M. - S z i g e t - H u s z t - Ö k ö r m e z ő i távirtda vonal, amely B e r e z n a érintésével — hol szintén lesz állomás a N a g y á g v ö l g y é u megy fel egész Ö k ö r m e z ő i g. Az újítást örömmel vesszük és adjuk tudtára olvasó közönségünknek, valamint azt is hogy e nagyfotosságot é a forgalom gyorsaságát jótékony hatással lévő új távirtda vonal felállításában a főerdem D o b i e c z k y Sándort, a M. Á. V. debreczeni üzletvezetőjét illeti.

* Hirlapirók gyászsa.

Budapestről vettük a következő gyászjelentést: A »B u d a p e s t « pol. napilap szerkesztősége mély megilletődéssel tudtja, hogy régi, kedves kartásuk T ö r ö s Tivadar hirlapiró 1895. évi november

hó 19-én jeggel, 36 éves korában elhunyt. Temetése a budai Szent-János-kórházból f. hó 21-én, csütörtökön délután 3 órakor lesz. Sírja alma legyen édes, emléke áldott! A »Budapest« szerkesztősége.

* **Pályázók a h-dorogi g-kath. püspöki allásra.** A Danilovics János elhalálozás folytán üresedésbe levő h-dorogi gör. kath. püspökhelynöki (vicarius) székre — mint halljuk — Fehér Emmanuel ungvári kanonok, Hrabár János ugocsamegyei főesperes, komjáti plebános, Görög Pál békényi plebános és Miklósy István s.-a.-ujhelyi plebános pályáztak.

Levél a polgármesterhez. Ma reggel egy levelet kaptam a mi öregpolgármesterünk Bécsből. Az összekuszált vonásokkal irt levélben egy ismeretlen ember emlékezteti vissza a polgármestert a régi időkre és kéri, hogy őt egy kis-é kellemetlen helyzetéből szabadítsa ki. — A mint később leveléből ugyanis kitűnik, az atyafi börtönben csücsül. A legkülönösebb azonban a levélben az, hogy a bécsi levelező a polgármestert »kollégá-nak« szólítja. Bonyosan valami örült ember a levél írója.

* **Betörési kísérlet.** Az éjjel ismeretlen tettesek a Kossuth-Széll utca sarkán levő faszkereskedésbe, mely Nók Gyula tulajdonát képezi, beakartak hatolni. Az esetről a következőkben értesülünk. A betörők a maguk kerészen keresztül az udvarra jutottak és a bonthelyiségnek az udvarra nyíló ablakán keresztül akartak a kereskedésbe bejutni. A zajra azonban az üzletben levő kutyák, melyek éjjelre mindig oda zárnak, ugatni kezdtek, mire felébredt maga a gazda is. Nók Gyula azt hívén, hogy a zaj az utca felől jön, a bolt ajtaját kiuyította. Ezt a betörők észrevevén, azon az uton, a melyen jöttek, megugrottak és nyomuk eltűnt az éj homályában. A rendőrség erélyesen nyomozza a tetteseket, annyival inkább, mivel tudatában van annak, hogy ezeknek nem ez lesz az első kísérletük.

* **Levél Karlsruheból.** Pávay Gyula polgári biztos ma egy levelezőlapot kapott. Szörnyen csodálkozva fogadta, mert először is ő nem szokott egyáltalán levelezőlapot kapni, másodsor pedig, ha kap is, nem Karlsruheból, mert a levelezőlap onnan volt kelteztve. — Ugyan ki írhatta ezt? — tündődött magában. — Hátha valami eselszövény szálat szövődnek össze ottan és azt ő neki tudomására akarják hozni, hogy ez által bejusson a fő- és székváros üresedésben levő főkapitányi állásába és elűthesse azt Pázmándy vagy Pekáry kezéről. Míg így morfondírozott Pávay, megfordult kezében a levelezőlap és megpillantotta rajta az aláírást. Szólt pedig a tartama következőképen:

Kedves Pávay ur!
Beutaztam Bécs, Salzburgot, Bajorországot, Müncheni, Helvetiát, Németországot, de legjobban találtam magam Schweiczbán. Most tud am meg, hogy szegény Béer kapitány meghalt. Nagyon sajnálom, igen szerettem. Innen nem sokára Berlinbe megyek egy időre. Ismét tanuló lettem, árva ügyetelen hallgató. Ott hogy-mint vannak? A legjobb egészséget! Karlsruhe 1895. XI/10.
Mérő József.

Dégenfeld strasse No. 15. III. Etage U. I. Szombaton elutazom. Igen szívesen venném b. levelét, ha szombatig ideérne. Pávay pedig egy cseppet sem bánta meg, hogy nem eselszövénynek jött nyomára, lett légyen az oly nagy is, hogy arany érdemkereszt verte volna érte a mellét, mert kedvesebb neki annak a rossz fiúnak a megemlékezése, kit most hány-vet a sors szeszélye távol, messze földön, idegenben. Visszaidézte emlékeibe azokat az idöket, mikor a Mérő (Mandell) Jóskaival a Laczi konyha pecsénye illatát s onnan haza jövet nem tudták megállani, hogy be ne térjenek Fábriához egy fél litrere. Mindezeket most emlékébe visszaidézve oly jó érzéssel töltötték el keblét. Még ma válaszólt Mérőnek, de zárt levélben.

Meghívó. Külön meghívók kiküldését mellőzve ez uton tisztelettel jelentem, hogy leányom Kohut Izabella Weisz Izidor urral f.

hó 27-án d. u. 3 órakor házasságot köt. — Ugyan e napon d. u. 3¹/₂ órakor a a Szt-Anna-utcai izr. templomban tartandó vallásos szertartáshoz rokonaimat barátaimat és ismerőseimet tisztelettel meghívom, Kohut Mór és neje.

* **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter leiratában tudatja a városi tanácsnál, hogy kiskoru Feischl Jenő és Irma debreczeni illetőségű, miskolci lakosok nevüket belügyminiszteri engedéllyel Fodorra magyarosították.

* **Uj törvényszéki palota M.-Szigeten.** Az új díszes törvényszéki palota építéséhez — mint tudósítónk írja — a jövő tavasszal a legnagyobb eréllyel fognak hozzá Maramaros-Szigeten. A gyönyörű két emeletes épületnek — mely a debreczeni kir. törvénykezési palota mintája után készül, — tervrajzát már befejeztette az építő czég a m.-szigeti tanácshoz. Ez új épület a város újabb ékessége lesz és csak növelni fogja az utóbbi időben nagyban fejlődő M.-Sziget szépségét.

* **Házasság.** Pásztélyi Sándor a Debreczenben állomásozó 15-ik hűszárezred főhadnagya, néhai Pásztélyi János munkácsi gör. kath. püspök fia oltárhoz vezette Doboczky Dezső hevesi nagy birtokos szép és kedves leányát Irén kisasszonyt, Hevesen. Boldog jövőt a boldog jelenre.

* **Köszönetnyilvánítás.** Vettük a következő sorokat: Mindazon igen tisztelt rokonok és jó barátok, különösen a saját gyász lobogója alatt megjelent érdemes czipész társulat; ugy a n. é. közönség azon része, mely felejtethetetlen férjem temetésén megjelenni szives volt, ez által fajdalmamat némileg enyhítette; fogadják ez uton is szívvel jövő őszi közzönetemet özv. Gréh Mihályné.

Két tanuló felvétetik Gyenes Lajos üzletében

x Ügyvédi, bírósági és végrehajtói nyomtatványok. u; m:

Rendes értesítvény,
Értesítvény haszonbérletről,
Kielégítési biztosiási jkönyv,
Kézbesítési iv,
Felhivas (tulajdoni igény érvényesítés),
Árverési hirdmény,
Végrehajtási jegyzőkönyv,
Rendelvény,
Árverési jegyzőkönyv

100 egész ivenként 80 krért folyton kapható Hoffmann és Társa könyvnyomdájában, a főpostavall szemben.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, nov. 21.

A képviselőház mai ülésén Szilágyi Dezső bemutatta Darányi Ignác Budapest II. ker. mandátumát. Kiadják az igazoló bizottságnak.

A budget mellett Kemény Pal szólt. Mérey Lajos és Pongrácz Károly gr. pedig a költségvetés ellen beszéltek.

Pongrácz beszéde közben felolvastta a »P. N.« egy cikkét, mely Szapáry Gyula gf. volt miniszterelnökkel foglalkozik. Miután elolvasta, öszszegyűrte az újságot és föl a földre dobva azt, rátaposott. (A jobboldal nevetett, a baloldal tapsolt.)

Pongrácz beszéde után Banffy Dezső báró, miniszterelnök felelt Helffy Ignácnak a keleti kérdésben hozzá intézett interpellációjára. Kijelenti, hogy a hatalmak megtették a szükséges intézkedéseket s hadihajókat küldtek Levanteba. Részletekbe nem bocsátkozhatik.

A miniszterelnök szavait az ellenzék gúnykaczaja kísérte:

Vegye fel az írást és úgy olvassa, mert nem tudja kívülről! — kiáltották a baloldali padsorokból.

Helffy Ignác, azonnal felelt a miniszterelnöknek.

Részleteket ugymond — nem kíván, de legalább általánosságban szólt volna Banffy a keleti kérdéstről. Szomorú, politikailag képtelen kormány ez a mostani, mely sem itthon sem külföldön nem tudja megállani helyét. Nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszáat.

A többség azonban tudomásul vette. Erdélyi Sándor igazságügyminiszter felelt Polónynak a már ismeretes interpellációjára s azt bizonyítja, hogy a hadügyminiszter házasság rendeletében nincsen törvénysértés.

Polónyi azonnal replikázott, mindazonáltal a többség elfogadta az igazságügyminiszter válaszáat.

A miniszterek további válaszaiban legérdekesebb Perczel Dezső belügyminiszteré, ki Hock Jánosnak, ki a Csongrádon történt újabb törvénytelen ségek ügyében intézett hozzá interpellációt. Kijelenti, hogy Matéffy szolgabíró, a miért Sima Ferencz országgyűlési képviselőt inzultálta, megkapta büntetését. Szerinte az ügy ezzel be van fejezve.

Hock János szenvedélyesen felelt a belügyminiszternek. Behozta, hogy Matéffy szolgabíró lemondott állásáról, csak hogy a belügyminiszter által indított fegyelmi vizsgálat elől menekülhessen. A bíróság azonban megbüntette, mégis a belügyminiszter két hét múlva visszahelyezte előbbeni állásába. (Nagy zaj balról.)

— Gyálázat, piszkosság! — kiáltják a baloldaltól a belügyminiszter felé.

Perczel válasza után a többség elfogadja válaszáat a belügyminiszternek, ki most Apponyi grófnak akart felelni a nógrád-megyei tisztújítás ügyében.

— Nehallgassuk meg — kiáltott az ellenzék s egymásután távoztak az ülésteremből.

Apponyi Albert gróf csak néhányadmagával marad benn.

Perczel kijelentette, hogy érdemlegesen nem fel lehet meg Helffy Ignác válaszára azonban felelt, mire az ülés két órákor véget ért.

A horvát bán Budapesten.

Budapest, nov. 21. (A Debreczen eredeti távirata) A házmái ülésén Héder-váry gróf horvát bán is megjelent, hogy referáljon a zágrábi do goktól Bánffynak.

Berzeviczy — Kacziány affaire.

Budapest, nov. 21. (»Debreczen« eredeti táv) Berzeviczy Albert és Kacziány Géza gymnasiumi tanár között felmerült lo-vagias ügy ma nyert fegyveres elintézt. A felek ságedeli szigorú feltetelekhez kötött háromszori golyóváltásban állapotok meg. Távo-ság 25 lépés, 5—5 lépés avance-val. Felek mindazonáltal sértetlenek maradtak.

Takáts Zoltánt elítélték.

Budapest, nov. 21. (A Debreczen ered. táv.) Takáts Zoltán ismeretes bünperében ma hozott ítéletet a budapesti kir. törvényszék s Takáts Zoltánt öt évi börtönre, anyját, Takáts Károlynét pedig egy évi börtönre ítélte. Berecz Antalnak pedig pedig perújítás iránt beterjesztett kérését elutasították. Az ítélet ellen mindnyájan felebbezték.

Képviselőválasztás Budapesten.

Budapest, nov. 21. (A »Debreczen« eredeti távirata.) Darányi Ignác földmivé-lesügyi minisztert a fő- és székváros II-ik választó kerületében újból egyhangulag választották meg.

Takáts Zoltán bünöpre.

Badapest nov. 20.

Zsufolt padosrok előtt, a hallgatók között figyelmé közt folytatott Takáts Zoltán és tártai bünöprenek tárgyalását. Nehány apró-cseprő dolog elintézése után Agoraszó kir. ügyész valamivel 9 óra után megkezdte a bírósági beszédét. Minden szószóki sallang és drámai színészség nélkül csoportosítja a vizsgálat és a tárgyalás adatait. Végig kísérel Takáts Zoltán viharos pályájának összes fordulatait s kiváló sikerrel formulázta és vádbeli fejtöréseket azokból az adatokból, melyeket Takáts hírsága védelem gyanánt forgatott.

Igenis — mondja — Takáts már a sikasztás előtt is fiakkereztet, első osztályú kupében utazott, havannaszivarokat szült, de ez a luksusz túlszárnyalta anyagi képességét, mikor a litografált jogi jegyzetek megszűntek jövedelmeit hajtani. Hogy a megszokott fenyegetést folytathassa, a bün lejtőjére kellett tévednie.

Kimutatja ügyesen csoportosított lelki és anyagi tényekkel, hogy Takáts ugyiszólván ráteremt a bünre. Már jogász korában oly rendszeresen hamisította az indexeket, hogy egykori főnöke, Füzessery Géza a tetten rajta kapta s elcsapta. Hazigazdájának fiát, a fiatal Káoszt, kinek instruktora volt, rábirta, hogy anyját meglopja. Elvetemedett, gonoszlelkű, minden erkölcsi érzésből kivetkőzött embernek mondja a vádlottat, ki a nálánál sokkal gyöngébb szellemű Berecz Antalt könnyen preperálhatta a bünös szövetségére, melyet a közvadász teljesen beigazoltak lát.

Hogy az aug. 30-án tett beösmérő vallomásban az egész bünt magára vállalta s anyjáról az orgazdaság ódiáját elharítani igyekezett, ez az egyetlen vonás, melyt a vádlott javára jegyeztet.

Ha tehát Takáts a bün értelmi szerzője, akkor előáll az a kérdés, vajon Berecz megérdemli-e azt a súlyos büntetést, melylyel bírái az alappörben sújtották?

A kir. ügyész erre a kérdésre nemmel válaszolt s kéri a törvényszéket, hogy Takátsot a büntető törvénykönyv értelmében a sikasztás büntetésében való részesség miatt, mint felbujtót, Takátsné pedig orgazdaság miatt ítélje el. Takáts Zoltánra nézve terhelő momentumnak kéri tekinteni a tárgyalás folyamán is tanúsított konok tagadását s mely erkölcsi romlottságát.

Mind ezek kapcsán pedig kéri a törvényszéket, hogy Berecz Antalra bünösségéhez arányos büntetés szabassék.

Most Visontai Soma a híres kriminálista emelkedik fel és siri nyugalom között megkezdte hatalmas védőbeszédjét. — A bevezetés pathetikus, szakgatott mondatokból áll, mely csakhamar merész szószóki lendületbe esap át s orgazdaságos kavargással sodorja magával a figyelmet. Ő is végigkíséri a vidéki nyugalmas e erből a főváros ideges világába vetődött ifjú életet. De tekintete egészen más észleleteket figyel meg. Komoly munkában, nemes becsülettől elteve lát egy ifjút küzdeni egy szoralmossal és odaadással, mely tiszteletteljes kifejezésre készíti a tanukul megjelent tudósokat és országgyűléseket. S e becsületes törekvésekben a természet az ifjúnak kiváló képességeket is adott, a törekvésnek sikere van, Takáts Zoltán magasán kiválik tanuló társainak nagy csoportjából s most ez a szerencsétlen ember a közvélemény által már előre elítelve, itt ül a vádlottak padján.

Talán még sincs a természetben oly diszharmonia, hogy lehető legyen az, mit fele a vádhatóság mond, — kitalja a védő szilaj pathoszszal.

Es folytatja, miközben sűrű és súlyos csapásokkal dönti halomra a vád összes állításait. Szószóki látvány legremekesebb része az a passzus volt, melyben a Berecz testvéreket lelektaulilag leleplezte. Kimutatta hogy, mily pártatlan módon gyanus töredelmességük, Antalé eppogy, mint Edéé, kik három hatóság előtt egyforma bünbánnal töredelmességek. Melyik kát az igazi? — kéri a védő kegyetlen

élességgel. Aztán öldöklő gunnyal nekiesik Berecz Edének, ki 20 frt előlegért és 300 forint díjért kész bányától beösmérő vallomást szállítani Valkó igazgatónak. Az üzlet perfecté válik, mert hisz a banknak, melyet Valkó lelkiismeretesen képvisel, ez a szállítandó vallomás esetleg 20.000 forintot jövedelmezhet. Miután a modern sluss tefolyását kellően megvilágította, neki iramodik Berecz kapitánynak, ki éjnek éjszakáján, a börtön mélyén 11 óra hosszat faggatta Aerecz Antalt, ki töredelmes vallomást akart tenni.

A védő szavaiból itt hatalmas vád kerekedik. Hát tizenegy óra kell ahhoz, hogy valaki a tiszta igazságot megmondja? S miben kifejezést ez a sötét éjeli munkát? Egy két ives jegyzőkönyvben.

Igy halad Visontai lépésről lépésre előre, üldözve a vad árnyakat, melyek szavai elől remültek latszanak menekülni.

Mikor beszédjét végezte s védelemének felmentését kérte, a hallgatók minden tettség nyilatkozatot megtagadott a híres védőtől, kinek ez a beszéd egyik legfényesebb renekí remeke volt. Ez csak azt bizonyítja, hogy Takáts Zoltánt a közvélemény csakugyan előre proskribálta.

De az utolsó pillanatokban, az igazság mérlege veszedelmes inuadozást mutat. Nem emlékezünk bünöpre, melyben marasztaló ítéletben annyi kétség ferkőzött volna mint e szenzáció per utolsó stádiumában. Senkit sem fogna meglepni, ha Takátsot teljesen felmentenék, s mindenki megnyugvást találna, ha elítélik.

Az esélyek tegnap óta határozottan javára fordultak a nélkül, hogy döntő momentumok merültek volna fel.

Ebben a lelki hangulatban várja a közönség az ítéletet, melyet ma hirdet ki a törvényszék.

Sport.

Billiárdverseny eredménye. Olyan érdekes és izgalmas versenyt, mint a milyent Adorján Gyula és Trebar János vívott ki a Seifert-féle billiárdasztalon, nem igen látott még a fővárosi közönség. — A játszma 1500 pontra ment az Elite-kavházban levő karambolkörb-n. A német mestornak mar csak 5 pontja hiányzott, midőn a magyar amateur egy százon felüli sorozattal előrelőve a nagy-számú közönség lelkes éljenzése és tapsai között vitatta el tőle a győzelmet. Adorján e szerint mindaddig veretlen s a billiárd sport magyar barátaiak büszkesége.

Orvvadászok ellen. A mindinkább elszaporodó orvvadászok ellen szigorú miniszteri rendelet érkezett tegnap a vármegyéhez. Ebben a miniszter tudomására hozza a vármegye közönségének, hogy a vadászbirtokok kivánságára ezentel csak kellő igazolás mellett fogják elszállítani a vadakat.

Törvényszék.

Harminczhárom évi fegyház 72 krért. Szenzációt kellett a kir. törvényszéknél is az az ítélet, a mely a kir. kuriától tegnapelőtt érkezett le Nagyváradra és öt cigányt nemtöbb, mint 72 kr. ellopásért összesen 33 évre fegyházra ítélte. Ifj. Zakola János, Máté János, Lakatos Sándor és két utóbbi feleségei a vadlótak most már elítéltek, a kik pár évvel ezelőtt a „Wojfik” koresmánál raboltak meg néhány várost, mindössze 72 kr. lopva elölük. A kuria daczára annak, hogy 72 kr. eltulajdonításán kívül mással nem voltak vádolva, rablás büntetéséért ítélte el őket és pedig ifj. Zakola Jánost 10 évi fegyházra, Máté Jánost, Lakatos Sándor és a feleségét 7—7 évi fegyházra, Máté Jánost pedig 2 évi fegyházra.

Közgazdaság.

A sertésvész behurcolása Debreczenbe. Nagy és veszedelmes csapás fenyegeti a deb-

reczei sertéstenyésztést, sertés kereskedelmet. A mitől egész nyáron át megmenekedett, a hatóság gondos ébersége a fertőzött helyekről eltöltött kivétel ellen szigorúan és lelkiismeretesen keresztlüvvit védekezés — a sertésvész behurcolásától — az a baj most, midőn országsszerte szünőfélben van, egyszerre és váratlanul fellépett Debreczen területének egy részén, igaz, hogy csak kis részén. — Megallapított, hogy a sertés-kolerát Nánás és Büd-Szent-Mihály felől hurcolták be Debreczen város területére. A Nagy-Cserén a 31 sz. állategészségügyi járáson L. ösmert sertés-kereskedő jószág állományában ütött ki a vész, még pedig olyan vehemens erővel, hogy egyetlen egy napon, tegnapelőtt több sertés elhullott. Kalmánczhelyi Mór mezőrendőr kapitány és Szathmáry János hatósági állatorvos tegnap megjelentek az inficziált területen, azt zár alá helyezték és jelentések alapján a városi hatóság még tegnap táviratilag értesítette a földművelésügyi minisztert, s javasolja, hogy L. tenyésztőnek egyik sertés állományja kártassék. Ezzel a gyökeres eljárással hiszi a vész tovább terjedését meggátolni. Kiszámíthatatlan kárt is okozna, ha az ország egyik sertés-kereskedelmi empiriumában, épen a legelőnkebb kivétel idején a sertésvész tovább terjedne.

Sertésvész a Guthi erdőn. Hidvéger Mihály sertései között a guthi erdőn a vész kiütött s eddig 46 bizott sertés esett áldozatul. A szükséges óvintézkedéseket megtették.

Gázvilágításunk megmentése. Ha sikerre vezetnek azok a kísérletek, a melyek most a világítás javítása körül folytatnak, úgy háztartásunkba egész kis forradalom fog bekövetkezni, vége lesz annak a sok bajnak, a melyet a mai petroleum lámpák okoznak. A házi asszonyok régi ideálja: olcsó és fényes világítás, úgy látszik a legegyszerűbb háztartásban is meg lesz valósítható. A feltaláló itt is Auer, a ki a híres gázizzókat feltalálta. A találmány lényege az, hogy nem az eleget anyag adja a világosságot, hanem a z z a s b a hoznak egy praeparált tárgyat, a mi állandó, egyenletes és intenzív fényt áraszt. Az Auer-fele gázlámpáknál már nem a gáz világít, hanem az a finom, praeparált sodronyhálózat, a mit a gáz csak folyton izzásban tart. Most kísérletet tesznek, hogy a gáz helyett más olcsóbb és mindenütt kéznél levő anyagot használjanak az izzás előidézésére. Es erre a célra igen alkalmasnak mutatkozik a borszesz. Ha ez az újítás beválik, akkor annak dicsősége mellett az az előnye is meglesz, hogy kizárólag a magyar mezőgazdaság terményeit fogyasztanánk és a sok pénzt nem kellene a petroleumért idegen államokba kiadnunk.

Iparegyesület a kiegyezésről. Az országos iparegyesület budapesti gazdasági szakosztályában rövid időn belül tárgyalni fogja a vam- és kereskedelmi szerződés megújításának, főként ipari szempontból fontos kérdését és e célból az e hó 25-én d. u. 5 ór. tartandó egyetemes szakosztályi üléséből egy vázügyi bizottságot fog kiküldeni. Ugyanezen a gyűlésen tart Mudrony Soma előadást, a melynek célja, hogy a magyar iparosságnak e kérdésnél felmerülő kívánságait és követeléseit ismertesse.

Serté-piacz (Kőbánya), 1895. nov. 20.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 kg-ron felüli sulyban) 56—57—krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kg sulyban) 54—57 krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 kg-ron felüli sulyban) 54—55—krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 kg-ron sulyban 54—55—krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 kg-ig terjedő sulyban) —. ——krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli sulyban) —. ——krig. 7. Közép (páronként 20—280 kg-ron sulyban) —. ——krig. 8. Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő sulyban) —. ——krig. — III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 200 kg-ron felüli sulyban 55—56—krig. 10. Közép (páronként 220—260 kg-ron sulyban) 55—56—krig. 11. Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő sulyban) —. ——krig. Sertés létszám 1895. évi nov

hó 18. napján volt készletben 3933 db. 1895 év nov. 16-tól nov. 17-ig napján felhajtott 1750 darab. 1895 évi nov. hó 19-ik. napján elszállított 499 darab. 1895 évi nov. hó 20-ik. napjára maradt készletbe 3694 db. A hizott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

Tőzsde.

Budapesti gabonatőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	6.97—99.
Uj buza őszre 1896.	7.28—30.
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.35—37.
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.20—22.
Uj tengeri május—jun.-ra	4.54—56.

Bécsi gabonatőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	—
Tavaszi » márcz.—apr.-re	7.33—34.
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.74—75
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.50—55.
Tengeri máj-jun.-ra	4.90—91.

CSARNOK.

Tanítási rendszerek a népiskolában.

Irta: Mohi

(Folytatás.)

A váltakozó rendszer.

E szerint a tanító az első évfolyamtól kezdve végig vezeti növendékeit az összes osztályokban.

A népiskola nevelő intézet is lévén, e célját csak úgy érheti el, ha az összes osztályokban keresztül ugyanazon tanító rendszere s nevelői befolyása alatt áll a növendék. Ez képezi a váltakozó rendszer legajánlóbb tulajdonságát, mert »a hosszú időn át tartó együttest s egymás egyéniségének teljes megszokása bensőbb viszonyt szül, mely viszony akkor is könnyen fenttartható, ha a növendékek az iskolától megválnak. A váltakozó rendszer egyenesen utalja a tanítót, hogy minden népiskolai tantárgy kezelésében lépten-nyomon felmerülő hosszas utitást tanulmány tárgyává tegyen; ambiciózus tanulókat versenyre ösztönöz; a munkát igazságosan osztja fel közöttük. Nincs pl. az I. III. V. osztály s tanítója egész életén keresztül a legtöbb fáradságot, módszeres ismeretet, szakertelmet és alapvetést igénylő osztályok vezetésére utalva míg a II. IV. VI. osztályok tanítói folyton csak a biztos alapon nyugvó tovább-építés könnyebb munkáját végzik.

Valamint az osztály, — úgy a váltakozó rendszer ellen is számos érvelést lehet felhozni. Ilyen pl. az, hogy, ha a tanító növendékeinek bizonyos töredékével boldogulni képtelen, vagy egy pár növendéke előtt egyéni tekintélye bármi okból csorbát szenved, azt soha jóvá nem teheti, míg az osztályrendszer mellett az új tanító új egyénisége megteremtheti a kívánt javulást. Ilyen továbbá az is, hogy a tanító csak 4, esetleg 5—6 év múlva kerül vissza ugyan azon osztályba s így egy-egy osztály tárgyainak, azok kezeléseinek, stb. a apos tanulmányozására aránylag kevés ideje jut.

De a váltakozó rendszernek legfőbb hátrányát az a körülmény képezi, hogy ha a tanítók között hivatlan, vagy tarsainál jóval csekélyebb képzettségű, vagy kevésbé kellemes modoru akad, az ő működésének kedvezőtlen nyomai egész keresztály gyermekeinek egész életén megmaradnak.

A szakrendszer.

Mint a neve is mutatja, e rendszer tanítójának nem kell »universalis« képzettséggel bírni a nevelés terén, mert mindenik osztályban többen tanítanak s mindegyikük azt a tantárgyat, a melyet szíve és lelke ohajtása szerint választott, a melyre készült, a melyhez tehát legjobban ért.

E rendszer előnyös és hátrányos oldalainak tárgyalása alól felmerítve érezzük magunkat azon körülmények fogva, hogy a népis-kolába való behozatalával ez ideig még kísérletet sem tettek, csak theoreticus vitákból halljuk emlegetni. Az lévén főcélunk, hogy a ma divatos osztály és váltakozó rendszer közül válasszuk ki a jobbikat, térjünk át feladatunk megoldására.

Az osztályrendszer legfőbb hibáit a váltakozó előnyeivel teljesen pótolni, vagy megfordítva: egyáltalában nem lehetséges, mert a tanításban való megrögzött egyoldalúságot s a növendékek egyiségének tökéletes kiismerésére szükséges idő és alkalom hiányát még csak szembe sem lehet állítani az egyéni foglalkozásokkal.

Ha váltakozó rendszer szerint tanítunk s egy ember munkáját (vagy talán helyesebb lesz, ha azt mondom, hogy munkátlanságát mindig egész sereg gyermek fogja megsínylelni; ha az osztálytanítónak még a lehetőség sincs megadva arra, hogy minden osztály tanítási és módszertani anyagát s a különböző fejlettséghez képest a nevelés elveinek különböző alkalmazásait apróra megismerje és így munkálkodását társai működésével összehangozza: kénytelenek vagyunk olyan utat és módot keresni, mely a szakrendszer hiányában mind az osztály, mind a váltakozó rendszer előnyeit a lehetőségig egyesíti magában azok káros sajátságainak mellőzésével.

Természetes, hogy az osztályrendszer legjobban megköveteli a szakoktatást s így leghelyesebben cselekszünk, ha ezt fogadjuk el olyanformán, hogy a tanítók maguk között, — kölcsönös megegyezés útján két év elteltével változtatják osztályaikat, szem előtt tartván az osztályok egymás után következését. E szerint egy bizonyos tanító, két évig tanítana első osztályt s a második évi tanítványait ő vezetné a második osztályba, hol ismét két évig tanítana és így tovább.

A különböző rendszerekről mondott eme megjegyzéseinket ajánljuk iskolászekeink és tanítótestületeink figyelmébe.

(Vége.)

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet, 46. Páralan bérlet 46.

Pénteken nov. 22-én lesz állított helyzárakkal.

Uj honpolgár.

Eredeti fővárosi életkép dalokkal 3 felvonásban. Irta: Kövessy Albert, Zenéjét szerette: Delin Menrik. »Az én nevem Goldstein Szamir« és »March complete zenéjét írta: Konti József. (Rendező: Krémet.)

Nyiltér

Med. univ.

dr. SICHERMANN ADOLF
FOGORVOS.

Rendel: délelőtt 9—12.
déltűn 2—6.

Lakása Kossut-u. 2152. Kardos-ház

Egy liter

SESTAKERTI
UJ BOR 32 kr.

Leidenfrost Armin

fűszer és esemegeáru üzletében.

Csehországi

fehér porcellán edények

kilónként

18 és 24 krért

árusittatnak a mai naptól

kezdve,

Megyház és Bank-palota közötti

Mis'colczy-féle házban.

Köhögés,

elnyálkásodás és rekedtség ellen igen jó házi szer a Réthy-féle

pemetefű-czukorka,

mely a köhögést csillapítja és a nyálkát feloldja.

Kellemes íze folytán a gyermekek is szívesen veszik.

Egy doboz ára 30 kr.

Kapható:

Debreczenben: Füleki Pál, Rothschnek V. Emil, Tamássy Béla és Tóth Béla.
Hajdu-Bö zörményben: Nagy Sándor és Schnek József.
Sámszonban: S. Pataky Árpád gyógyszerész uraknál.

Uj virágüzlet

főtér, Steinfeld-ház 1901. Debreczenben.

Van szerencsém a n. é. közönség becs és figyelmébe ajánlani

Hollandi jáczint, nárcisz, tulipán, Crocús hagymák korai és késői hajtásra

szép szobai növények.

Menyasszonyi, bálí és névnapí csokrokat, mell- és fejdiszeket, virág kosarak, jardiniere, gyász- és ünnep koszorukat

Makart rendezetek

és diszitményeket

készíték izlésesen és jutányos árban bárhova szállítva, gondosan becsomagolva.

Magamat a n. é. közönség jóindulataiba ajánlva vagyok

telj. s tisztelttel

Janatka Alajos

élő virágüzlete.

10239—95.

Árverési hirdetés

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező következő ingatlanok u. m.:

1. a Gilányi katonai laktanya és a Boldogfalvai kert közt, a laktanya nyugoti végében levő 5 hold legelő föld;
2. a Bárány csapszék és mészsárszék;
3. a cserepes csap-zék;
4. az epreskerti csapszék;
5. a Szent-anna-utcza sorompón kívül fekvő 19 hold és 152 □-ól területű homok föld 2—3 évre, és
6. a Tóth ház utáni 200 □-ól kerti föld 6 évre, a váro-báza nagy tanácstermében f. 1895 évi decz. hó 4-ik napján d. e. 9 órakor, nyilvános árverésen, a városi számvevő hivatalban megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe fognak adatni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási árak 10%-kát bánatpénzül az árvereltető bizottság kezébe készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen 1895. nov. 11.

A városi tanács.

Állandó nagy raktár a pályaudvaron levő telepünkön.**A Magyar Általános Kőszénbánya részvény-társulat**

kizárólagos és egyedüli **főraktára.**

A közelgő téli évadra

ajánlunk a nagyérdemű közönségnek

Királdi és Sajó-Szentpéteri kőszén

eredeti **legjutányosabb árakban** minden állomásra szállítva helyben 100 kgr. **95 kr.**
házhoz szállítva 100 „ **105 „**

Kicsinybeni valamint nagybeni megrendelések intézendők:

HEVESI és FODOR

Telefon. a Magyar Általános Kőszénbánya részvény-társulat kizárólagos képviselőjéhez, bankpalota. Telefon.

A t. közönség kényelmére Debreczen városában következő megrendelési irodákat tartunk u. m.: **Mánassy Lajos** ur vas-üzletében és **Katz Jakab** ur nagyfőz-déjében.

Városi raktárunk Kis-uj-utczában van, honnan **2 méter mázsáig** terjedő megrendelések szolgáltatnak ki.

M. KIR. ORSZÁGOS KÖZPONTI MINTAPINCZE kizárólagos főraktára. Alapított 1782. Telefon összeköttetés 22 szám. „VINADOR” Spanyol borkereskedés nagy raktára.

KONTSEK GÉZA

előbb GASZNER KÁROLY
FÜSZER-, CSEMEGE- és BORKERESKEDÉSE.

Gazdasági, konyhakerti és virágmagvak nagyban és kicsinyben.

A földmívelési m. kir. minisztérium felügyelete alatt álló, országos központi mintapincze kizárólagos főraktára.

Ezen világhírű pinczészet legkiválóbbnak ismert természetes asztali, pecsenye és csemege borait eredeti töltésű palackokban állandóan raktáron tartom, s feltétlenül mindenkinék ajánlhatom, — mint;

Neszményi, balatonmelléki, érmelléki Hegyaljai, erdélyi, saari szemelt, Küküllőmenti szemelt, Villányi, Somlói, Tramin, Dörgicsei, Sashegyi, Dörgicsei Muskotály cabinet, Szamabor, sziklabor, Tokajhegyaljai szomorodni és Tokaji asszu stb. stb. Vörös borok: Budai, szegszárdi, siklósi burgundi, sashegyi szemelt, darbenet Mènesi, egrí bikaver, Visontai Villányi stb. stb.

A VINADOR spanyol borkereskedéstől:
Malaga Sect és Orvosi
Malaga, Sherry, Xeres,
Madeira, La crimae Christi
Port, Muscat-Lunel
Medoc, St. Julien, Chateau Lafite,
VALÓDI FRANCZIA PEZSGÖK:
Aubertin, Carte Blanche
Cremant Rostes,
Imperial és Cabinet.
MAGYAR PEZSGÖK:
Littke Carte Noire
„ Sport
francois Carte Blanche
Törley Talisman.

Fűszerek és csemegék:
Kitűnő kávék, gyarmatárak, csokoládé és Cacao: Suchard, Masson, Küfferle, Stoll-
verek, Van Houten.
Finom dessert cukorkák nagy választékban mindig friss állapotban.
Valódi orosz és china TEÁK a legkitűnőbb zamatos fajokban.
Különféle sajtok, halak, déli gyümölcsök, friss tea sutyemények.
Brasíliai, Cuba, Jamaikai és Ananás Rumok, továbbá Arac és különféle likörök, szilviorium és borovicska.

A müncheni „Lathyrus” gazdasági szövetkezet képviselője és raktára. **Kitűnő asztali hegyi ó bor literje 40 kr.** Most jelent meg új fűszer árjegyzékem, melyet bérmentve minden érdeklődőnek szívesen megküldök. Postai megrendelések azonnal és pontosan eszközöltetnek.

HUNGARIA budapesti mütrágya gyár részv.-t.-nak képviselője és mintaraktára.

Nyomatott Hoffmann és Tarsa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben